

6-11-36

205/3

2.988

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

a. oza

Editat pel Sindicat de
Dibuixants Professionals

Un nom sinistre

Ramon Sales

Ha estat detingut Ramon Sales, l'home sinistre, el nom del qual evoca tan tristos i vergonyosos records.

Era l'home de confiança de Martínez Anido. Era el seu executor de sentències. Al seu cau sinistre del carrer de Capellans, on tantes sentències havien estat dictades i als voltants del qual tants crims havien estat comensos, Ramon Sales, en comitè permanent amb els seus incondicionals Homs, Baró, Laguía Lliteras i d'altres, acordaven, cada dia «la tàctica a seguir». Martínez Anido estava en constant comunicació amb Ramon Sales. Escoltem el que López Ochoa en deia en el seu llibre «De la dictadura a la República»:

«Recordo que l'any 1922, després d'unes maniobres dels batallons de Caçadors de la guarnició de Barcelona, a les quals havia assistit Martínez Anido, va dir-me, amb la més gran tranquil·litat, després del banquet:

«—Que com resolc jo el problema sindicalista? Quan vull desferme d'un individu no he de fer altra cosa que preguntar per ell. Aquesta senzilla pregunta és ja una ordre. Al cap de pocs dies aquest home ha desaparegut.»

Jo vaig quedar-me consternat en veure la tranquil·litat amb què aquell home manava els assassinats més vils i covards, escudat en el seu càrrec de governador civil i representants d'un govern constituït.»

Ramon Sales, lligat al monstre per una cadena de fets reprovables, ha estat contínuament en relació amb ell, a la veïna República. Era el llaç que l'unia amb les *fuerzas vivas* de Barcelona, després de l'adveniment de la República. I era, a més l'encarregat de recaptar diners dels fabricants, amb finalitats dubtoses.

Ara, en tornar de França amb designis ignorats, ha estat detingut. El poble espera i exigeix justícia!

La minyona. — Miri, senyor Blum, que hi ha foc a la casa del costat i podem cremar-nos.
Blum. — No m'amoinis. Sóc neutral.

I encara esperen una guerra mundial!

Els militars feixistes, covards i traïdors, fan durar una guerra que saben que la tenen perduda, abrigant l'esperança que en una complicació internacional, que desencadenés una guerra europea, els permeti sortir airosos del mal pas en què s'han ficat. L'esperen aquesta guerra mundial amb desig pregon, sense pensar en les teves terribles conseqüències...

El 3 d'agost del 1914 començaren a dialogar els canons, a repiquetejar les metralladores, a caure homes ferits i morts, i així passaren més de quatre anys. Es va combatre en tots els països, en tots els continents, en totes les mars. I a la fi, com a balanç, s'oferí un camp immens, incabable, cobert de tombes, i les ciutats d'Europa s'ompliren amb la desfilada obsessionant dels mutilats de la guerra.

A la gran guerra moriren

13.930,371 soldats. D'ells, pogueren ésser identificats només 9.998,771 i els altres es donaren com a desapareguts. El nombre de mutilats fou tan gran com el de morts i ferits i el d'aquest passà dels trenta milions.

En la batalla de Tannenberg, els russos tingueren en un sol dia 40,000 morts i 30,000 ferits. A Gallipoli els anglesos tingueren 38,000 baixes. En l'atac a Verdun els alemanys tingueren 500,000 morts. En el combat de l'Aisne, França sofrí 151,000 baixes. L'ofensiva del general Brusilof va costar als rusos 1.883,593 homes. En la batalla del Somme els aliats tingueren 700,000 morts.

S'enfonsaren 5,408 vaixells mercants, amb un total de 11.189,000 tones. I segons càlculs de la Fundació Carnègie, de Nova York, les despeses de la guerra arriben a la xifra astronòmica de 331.614.542.560 dòlars.

I encara els militars traïdors esperen i demanen que sobrevingui una guerra mundial. Les mares de tot el món han de maleir-los!

Les armes, al front!

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ,
AVG.º PORTAL DE L'ÀNGEL, 2
Telèfon 10796
BARCELONA

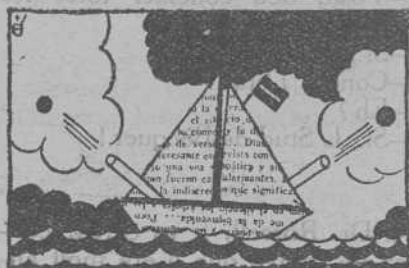
FORA DE BARCELONA
PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
ESPANYA: trimestre 3 Pesseïes
ESTRANGER: trimestre 5 Pesseïes

Barcelona, pel fet de trobar-se allunyada dels fronts de guerra, semblava estar mancada de l'emoció de la lluita. Malgrat enviar cada dia a les regions amenaçades nodridres columnes i fabricar amb intensitat, en totes les seves manufactures, armes, municions i estris de guerra, la nostra ciutat seguia conservant el seu ritme bon xic frívol, i normalitzant cada dia més, la seva vida. La guerra era, per Barcelona, quelcom llunyà. Se'n parlava, s'hi posava passió i entusiasme, però no es sentien els seus tràgics batecs de prop. I això, en el transcurs dels dies, havia engendrat una confiança absurda, una mena d'indiferència davant la possibilitat que ens arribessin els esquitxos de la lluita, que podia resultar perillosa. «Ací, no passarà res» deien els optimistes, que eren majoria. I per això el bàndol del Conseller de Defensa dictant normes per al cas d'un bombardejament aeri de la ciutat, va ésser acollit sense cap emoció, sense cap nerviositat, amb gairebé indiferència. «Ací, no passarà res.» I la guerra anava veient-se com quelcom llunyà, imprecís, que no ens afectava directament

Feren, els feixistes, la «boutade» d'enviar un vaixell a les costes catalanes. El fet va produir estupor. El perill, aquell tan llunyà, ja hom el veia més prop, més tangible, més real. La guerra ja havia fet sentir els seus efectes en terra catalana. La reacció que la constatació d'aquest fet va produir en l'opinió barcelonina, va confirmar una vegada més les excelses virtuts del nostre poble.

La sorpresa no va produir pànic, sinó indignació. Els ciutadans, sense esperar que els cridessin, anaren, en proporció imponent, a oferir-se per a sortir a combatre el feixisme on calgués. I per unes hores, Barcelona sentí la xardor bèllica, el neguit de la lluita, l'ansia del combat.

Això palesà que la aparent frivolidat ciutadana no era un defecte, sinó una virtut. Palesà que dessota

—Ui! Quina por!

una riulla frívola, el barceloní amaga un ferm entusiasme de lluitador. Que no li fa res que la ciutat no es preocupi, ni s'atabali, ni arrugui el front i adopti posats greus. Quan calgui, quan les circumstàncies ho reclamin, Barcelona sabrà posar-se a to i complir el seu deure, amb serenitat i energia. I mentrestant, seguirà el seu ritme de gran urbs, enviant homes i municions i queviures al front, sense que res, eh cap

L'AVIADOR FEIXISTA

—He mort tres dones i quatre criatures. Tindrè de demanar que m'apugin el sou.

moment, no li faci perdre la seva característica serenitat. Que les fasses d'optimisme i pessimisme són pròpies dels pobles febles i causa de grans danys... Barcelona, vol normalitzar la seva vida, sense oblidar ni un sol moment la guerra.

La nostra ciutat comptava, i més que moltes altres ciutats, amb valuoses colleccions artístiques particulars. La cultura de la nostra terra es palesava en el gran nombre de col·leccionistes entesos i fervents, que arribaren a aplegar, en llurs domicilis, conjunts de gran valor, fruit de moltes recerques i de molts dispendis. Ara, aquestes colleccions, salvades per la cultura del nostre poble de l'allau inconscient de l'esclat revolucionari, passaran a enriquir els nostres Museus, per a donar-los una major categoria. I, aprofitant l'avinantessa que s'ha produït aquest fet, creiem que seria arribat el moment de fer veure als qui encara, en llurs residències, guarden objectes d'art de suficient categoria per a tenir lloc en un Museu, la conveniència que els possessin a mans de la Generalitat o de l'Ajuntament, ja que l'experiència ha confirmat a Barcelona el que havia ja ensenyat en altres països; és a dir, que el lloc més segur per a tot tresor arqueològic, històric o artístic, és el Museu oficial.

El patrimoni artístic de Catalunya cal conservar-lo pel damunt de tot. Si ara, providencialment, havem salvat tresors de valor incalculable, l'experiència no pot repetir-se. Cal convèncer els qui encara amaguen els objectes d'art, que deixant-los en dipòsit, als nostres Museus, no els perden, ans el contrari, els asseguruen. I cal convèncer-los que el diner es pot reposar, la casa destruïda es pot reconstruir, la fortuna perduda es pot refer, però un Viladomat, un Huguet o un Greco destruïts, queden destruïts per sempre.

Anecdotari ciutadà

Una reflexió d'en Francesc Pujols...

—«No ho dubteu. Val més tenir dotze fills que dotze milions. I ho prova el fet que el qui té dotze fills ja no en vol cap més i el que té dotze milions, no li fa res tenir-ne un altre...».

**

Un conegut «sablista» professional s'apropà, l'altre dia, a l'Eroles, a la Rambla.

—Senyor Eroles. Deixi'm cinc duros. Miri que...

—Ara no puc. Els hi deixaré quan torni de València.

—Ah! Se'n va a València?

—No.

I l'Eroles el deixà plantat.

**

L'enginyer Mestres —la humanitat del qual no pesa trenta quilos— va anar a trobar el metge.

—Miri, doctor... Em sento un dolor molt molest quant respiro.

—I, on se'l sent?

—Veurà: com que estic tan prim, no sé si me'l sento al pit o a l'esquena.

**

En Quim Borralleres es va topar amb un amic.

—Caram, noi! Cada vegada que et veig em fas pensar en en Giralt —li va dir.

—Si? És estrany, perquè amb en Giralt no m'hi assemblo gens.

—És que en Giralt, saps?, també em deu un duro!

**

El darrer acudit d'en Moragues:

—Vostè deu conèixer totes les obres de Bècquer, oi?

—Sí.

—Coneix l'Stud?

—Eh?

—Sí. L'Stud-de-Bècquer!

**

Al Dr. Rossell, li va cercar conversa un minyó que li era molt antipàtic...

—El conec i no sé de què —va dir-li—. Jo sóc Lluís Cuscunilles. I vostè?

—Jo, no... —respongué el doctor Rossell, tot anant-se'n.

**

Ha estat jubilat un vell cap de negociat de l'Ajuntament, home prehistòric i excessivament meticulós...

El seu successor li trobà, en un armari, una capsa, que duia l'etiqueta següent:

«Retalls de cordill que no tenen utilitat.»

**

Les coses

d'Unamuno

Unamuno, el super-ximple, ha estat foragitat del Rectorat de Salamanca per la «Junta Nacional» de Burgos. I ha motivat aquesta expulsió del gran bútxara, l'haver fet l'elogi, en un acte públic, davant el ridícul Franco, de les races basca i catalana.

Unamuno, irresponsable per desequilibri mental, ha conreat fins ara l'especialització de dur la contrària a tothom. Constitueix un cas frenològic digne d'estudi. És per això que, compassivament, no li fem retret de les seves coses. Com tampoc no li agraim que ara surti a defensar-nos.

Es comentava, a l'Ateneu, la mort d'un conegut desvagat.

—De què ha mort?—preguntà un contertuli a l'Artís.

I aquest, respongué:

—Com vols que sàpiga de què ha mort, si mai no vaig poder saber de què vivia?

**

S'ha sabut perquè un cert industrial ex-soci de l'ex-Eqüestre no salutava en Ràfols.

Pel que es veu, aquest industrial, casat amb una senyora jove, va dir-li un dia:

—No ho sap? Tinc la senyora en estat interessant!

I en Ràfols, interessat, li va respondre...

—Caram! Caram! I no sospita de ningú?

«Los moros combaten con mucho ardor...»

(De Radio Sevilla.)

VIBRACIONS

L'experiència no ens priva de fer animalades.

Però les fem amb menys alegria.

**

Enguany no havem vist el «Tenori» en els cartells. El bon gust és una conseqüència de la democràcia.

**

La classe mitjana està convençuda que al costat dels potentats no hi té res a fer.

**

I si, malgrat tot, fèssim un xic més de catalanisme?

**

A quants enamorats ha separat el matrimoni?

**

El qui amaga un fusell, amaga també les seves intencions...

**

No és dolorós que molts rics hagin fugit. El que ho seria, és que poguessin tornar.

**

El més gran triomf social, és que ja ningú no sospiri per a posseir una fortuna.

**

En parlar de la rifa és freqüent oir: «Bé, i què en faria dels diners, si treia la primera?»

**

Per al senyor Esteve, la justícia sense muntanyes de paper segellat, no és prou justícia.

**

Jesucrist va perdonar la dona adúltera. Jesucrist no era casat.

**

Els, lluiten per la guerra. Nosaltres, lluitem per la pau.

**

El front no és una berenada. Caldria que ningú no ho confongués.

**

No sempre el qui es belluga més és qui fa més feina.

**

Què pot esperar-se d'una religió que en 19 segles no ha sabut arribar al cor del poble?

**

Darrera cada esverdador s'hi amaga sempre un feixista.

**

També mantenint la serenitat i desemmascarant els traïdors, es contribueix a guanyar la guerra.

**

No oblidem mai que la Lliga tenia segurs trenta mil vots.

**

La pornografia és una reminiscència burgesa.

**

Els feixistes, en fer els seus càlculs, segueixen prescindint del poble.

**

Només un argument contundent pot acabar amb certes rialletes molestes.

**

El cor, triomfa sempre.

ARDAL

En acabar la jornada, hem de sentir el goig d'haver fet quelcom per tal de guanyar la guerra.

—Per què és aquesta cua?
—Són feixistes que van a comprar tilla.

En l'Aniversari de la Revolució d'Octubre

25 - 26 Octubre (6 - 7 Novembre)

«La revolució d'octubre fou una acció unànime de les masses. Els obrers i els pagesos prengueren el poder sense gairebé vessar cap gota de sang. Les masses dirigides pel partit bolxevic lluitaren de forma organitzada d'acord amb un pla estudiat per endavant. Cadascú sabia què havia de fer, com i per què. La revolució fou preparada curosament, i es podria dir que fou executada punt per punt. Als obrers i als pagesos els havia costat molt de comprendre la necessitat, però ara que la duien a cap, sabien per què havien sortit al carrer i la causa per la qual lluitaven. Les masses del moviment obrer i del moviment pagès (petit-burgès) per fi s'havien unit i donaven a la revolució una força extraordinària.

★ Des del principi la revolució portava el segell d'aquesta aliança d'obrers i pagesos. Era a la vegada una revolució proletària i una revolució democràtico-burguesa: havia de correspondre als interessos dels obrers i dels pagesos. La força essencial de la revolució fou el proletariat. El seguien els pagesos pobres que també volien el poder per als soviets, i al seu torn eren seguits per les masses pageses que aspiraven a l'abolició total de les supervivències feudals al camp...

STALIN

★ ¿Quines eren les principals manifestacions de la supervivència de la servitud a Rússia? L'any 1917 eren: la monarquia, el sistema de castes en la propietat de la terra, l'esclavitud de la dona, la religió, l'opressió de les nacionalitats. Aquestes supervivències de la societat feudal i nobiliària, la revolució d'octubre, les extirpà de soca arrel de l'organisme rus.

★ La conquesta del poder era el motiu essencial de la revolució socialista. Prenent el poder, el proletariat i els pagesos pobres destruïen les supervivències del sistema feudal i nobiliari i s'atreïen de sobte les masses petit-burgeses del camp. El segon Congrés Pan-Rus dels soviets publicà un decret en què abolia la propietat privada de la terra, i satisfèia, d'aquesta manera, les més extremades esperances de les masses pageses; acabà la revolució burgesa i democràtica, acostà els milions de pagesos a la dictadura del proletariat. Només aquesta podia abolir la propietat de les castes. El segon Congrés dels soviets, promulgant el decret sobre la pau, afirma igualment el caràcter socialista del moviment i prova d'arrencar de la guerra el proletariat mundial.

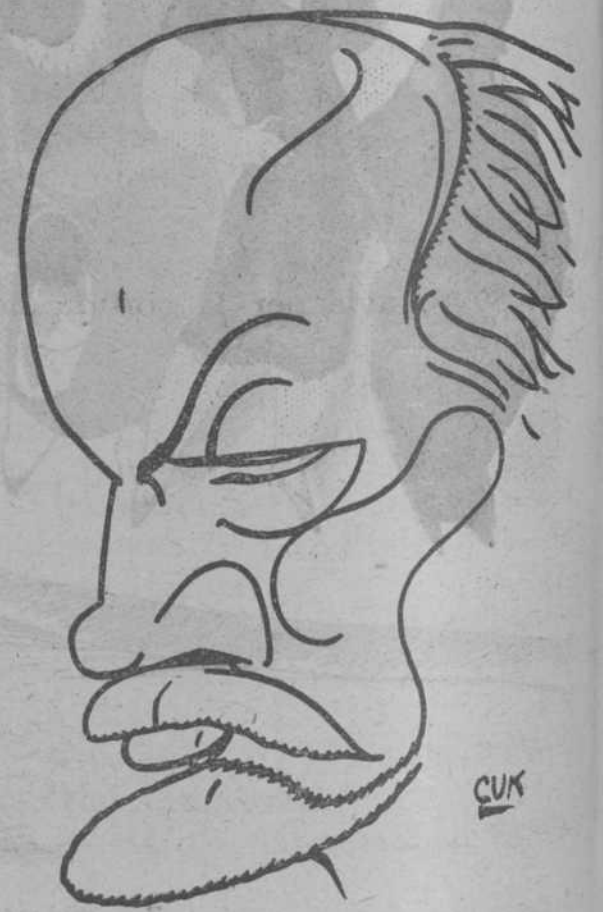
★ «Nosaltres tenim dret—deia Lenin—d'estar satisfets de la nostra obra. La neteja que hem fet al país—de les supervivències feudals—ha estat més reeixida, més ràpida, més arriscada, més profunda i més extensa, del punt de mira de l'acció exercida sobre la massa del poble, que la gran revolució francesa. Per primera vegada a la història, la humanitat explotada ha respost a la guerra entre esclavitzadors amb una revolució d'esclaus contra tots els esclavitzadors, i continua aquesta lluita fins a la fi creant el seu propi poder, la dictadura del proletariat.»

★ El segon Congrés tenia lloc enmig d'un entusiasme indescriptible. Hom hi sentia retrunyir el pas de la història. La llengua dels decrets era compresa per milions d'homes, John Reed, que assistia al Congrés descriu el moment en què fou votat el decret sobre la pau. «Eren les deu trenta-cinc minuts en punt, quant Kamenev digué que tots els qui estiguessin d'acord amb el de-

cret aixequessin llurs targes. Un sol delegat gosà aixecar la seva mà en contra, però la violència de les protestes que s'alçaren a l'entorn seu, la hi feren abaixar tot seguit. Era la unanimitat. Moguts pel mateix impuls, ens trobarem drets, unint les nostres veus a l'uníson, en el lent *crescendo* de la Internacional. Un vell soldat de cabells grisos plorava com un infant. Alexandre Kollontai s'empassava les llàgrimes. El cant rodava furient per la sala, fent tremolar portes i finestres per acabar perdent-se en la calma del cel. «La guerra és acabada! la guerra és acabada!» cridà prop meu un jove obrer, de rostre radiant. Després, un cop acabat, restarem dempeus en un silenci molestós: algú cridà: —Camarades! Recordem-nos dels qui han mort per la llibertat!... Entonarem la Marxa Fúnebre, aquest cant majestuós, malencònic i triomfant a la vegada, molt rus, molt emocionant.»

★ Després del decret sobre la pau, Lenin proposà el decret sobre la terra. Bontx Bruevitx diu en les seves memòries: «Recordo que Lenin, després d'haver redactat aquest decret, ens deia l'endemà al matí: —Si tan solament tenim temps de promulgar aquesta llei, que provini després d'abolir-la.»

★ El decret sobre la terra ordenava l'expropiació dels propietaris

LENIN

territorials sense indemnització. «Els dominis dels propietaris territorials, els senyorius, les terres de la corona, de l'Església i dels monestirs, amb tots llurs béns mobles i immobles, embarcacions, construccions, etcètera, són posats a la disposició dels comitès agraris i dels Soviets de diputats obrers dels districtes fins a la reunió de l'Assemblea Constituent. Els Soviets de pagesos vénen obligats a vetllar per la conservació dels béns confiscats.» La justa solució de la qüestió agrària, era, segons el Congrés, la següent: «El dret de propietat privada de la terra és abolit definitivament; cap terra no pot ésser venuda, ni comprada, ni arrendada, ni hipotecada, ni apropiada de cap altra manera. Totes les terres de l'Estat, de l'Església, dels monestirs, dels propietaris territorials, de les municipalitats, dels pagesos, etc., són convertides sense cap mena d'indemnització en béns de la nació i pasen a la disposició dels qui les treballen.» El decret sobre la terra responia a les aspiracions de la petita burgesia local i uní els pagesos al proletariat.

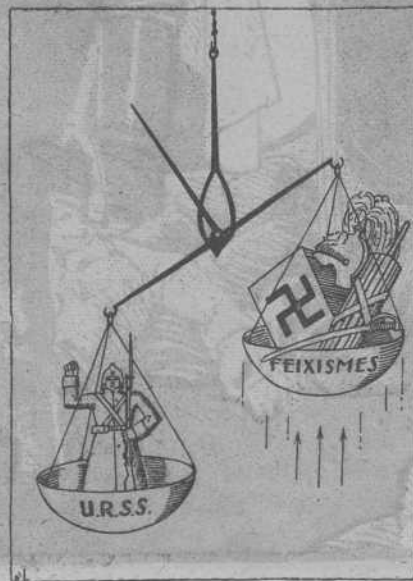
★ Els proletariats de Moscou respongué a les crides amb una unanimitat, una espontaneïtat i una unió sorprenents. Fàbriques senceres, a l'avís de les cèl·lules bolxeviques i dels militants isolats deixaren el treball per llançar-se a la lluita. La massa obrera es llençava al carrer cercant armes, anant a les barricades. Els primers d'aixecar la bandera de la insurrecció foren els comunistes i els seguiren les masses del proletariat moscovita. Les masses acollien amb entusiasme la nova de la revolució. A la fàbrica d'artilleria, tan aviat com arribà la nova, comunistes i simpatitzants es precipitaren vers els estats majors dels districtes. «Els obrers —relata Katitxev— posats sobre avís per la sortida dels comunistes i els simpatitzants, abandonaren el treball i baixaren al pati. Encara no havien pujat a la tribuna de la fàbrica que començaren a sentir-se trets cap el centre de la ciutat. Vam donar compte als obrers de la gravetat dels esdeveniments i els incitàrem a anar a la barricada a vèncer o a morir. Aquests mots anaren de dret al cor dels obrers i molts, sobretot dones, ploraven. Era com si un corrent hagués electrificat aquelles deu mil ànimes. L'entusiasme fou tan gran que arrossegà molts dels nostres adversaris menxevics i

Si el tsarisme hagués triomfat...

socialistes revolucionaris. Aquesta massa humana, immediatament organitzada en grups de deu, es posà a la disposició del C. R. M. dels districtes i dels barris de Butirki i Susxevsk-Mariin. A la fàbrica foren deixats alguns homes de guàrdia. Les obreres s'organitzaren en equips de camilleres i s'ocuparen de l'aviuallament.»

★ No hi havia armes suficients; el proletariat s'aixecava enfront d'un enemic armat segons la darrera paraula de la tècnica militar. El proletariat no tenia cap més força que la del seu entusiasme i la seva consciència de classe. Era absolutament necessari procurar-se armes en el curs de la lluita. «No teníem més que fusells vells i dos cartutxos —diu un militant— i ens posàrem a desarmar oficials per procurar-nos

El que pesa més

armes.» Per manca d'armes s'havien de refusar combatents. «El crit d'armes, armes, era el crit dels camarades aquells dies —escriu S. Bobrov—. Els obrers sense partit es presentaven en massa a les oficines de la guàrdia roja, però mancats d'armament, no podíem acollir-los, molt a desgrat nostre.» Ens havíem d'armar desarmant l'enemic.

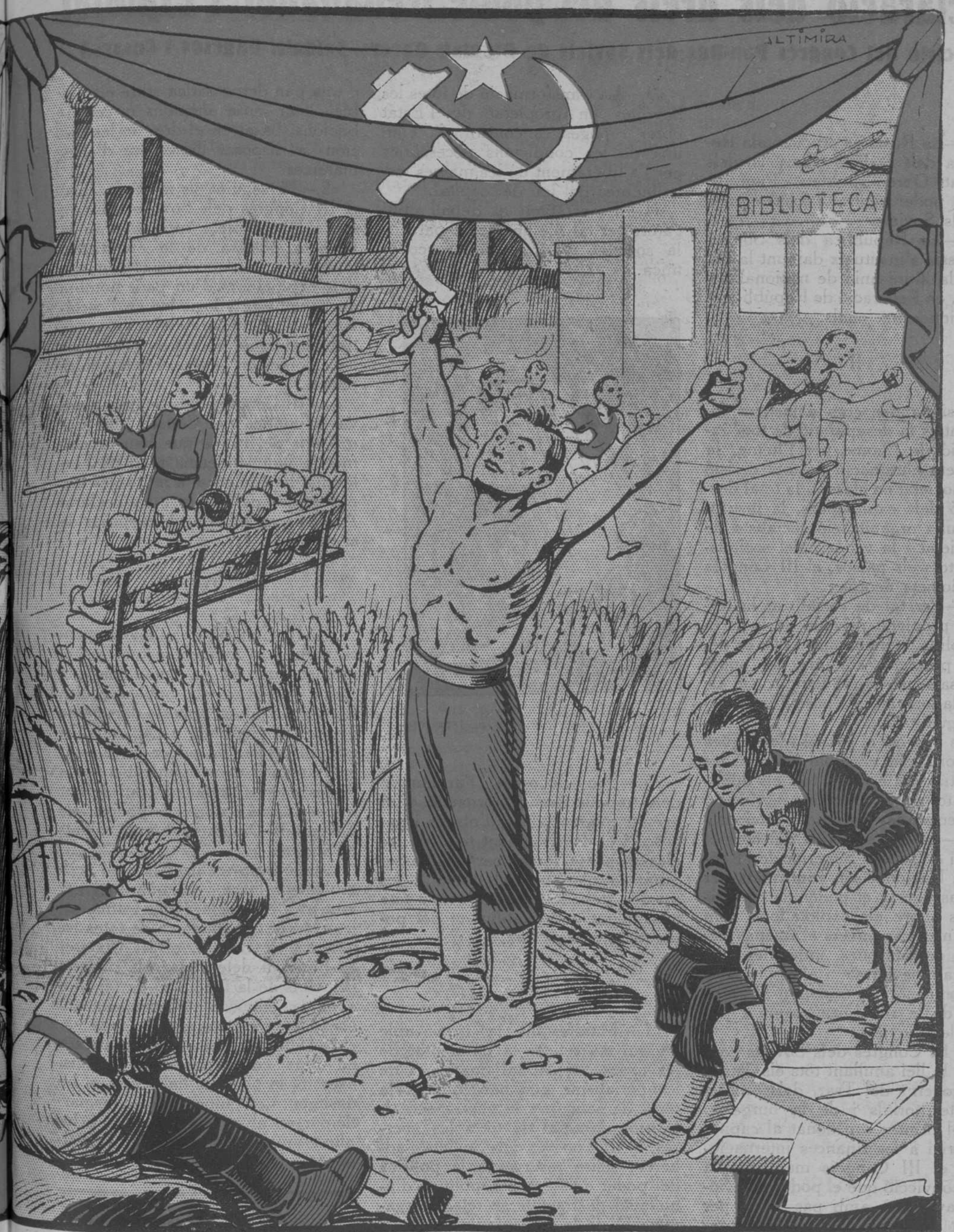
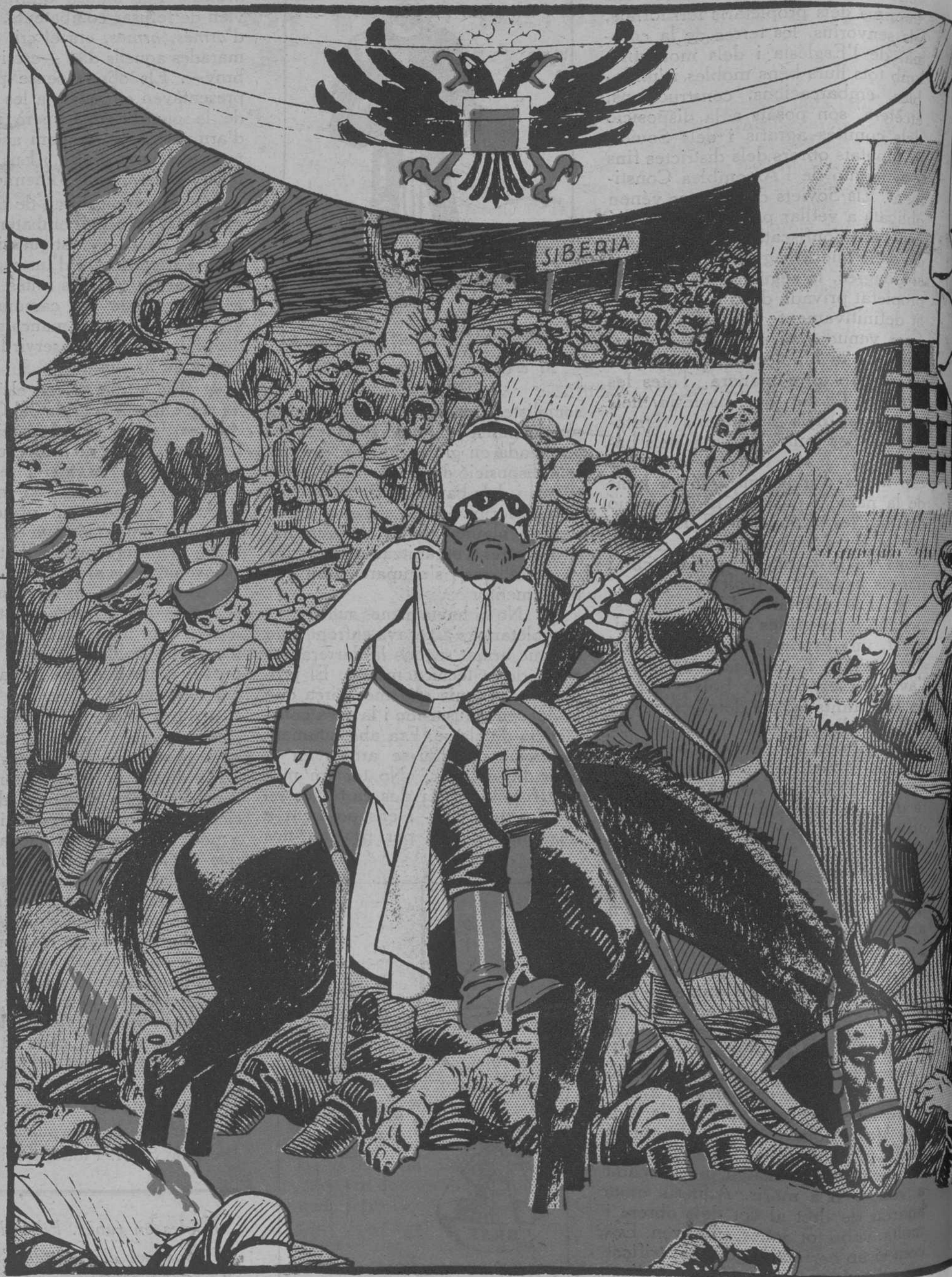
★ «Era molt difícil de contenir-nos —diu un altre combatent, Ossipov—. Encara que estiguéssim mancats d'armament i d'instrucció militar, encara que ens faltés tot, fins a tal punt que uns camarades per arrossegar un canó, mancats de cordes, hagueren de fer servir llurs corretges de la cintura...»

★ Els artillers foren els primers de respondre a la crida del C. R. M. Al cap de poc féu el mateix la infanteria. Cal fer notar que una gran minoria de la infanteria respongué tot seguit a la crida; la massa de soldats, expectant al principi, no s'uní a la lluita més que de mica en mica, a mesura que la lluita anava esdevenint més ardent. Els combats de Moscou, de primer indecisos, acabaren per arrossegar tot el proletariat i la immensa majoria de la guarnició. Soldats i obrers donaren proves d'una fermesa i una convicció sorprenents...

★ Les tropes del Govern Provisional, seguien una evolució totalment contrària a les dels combatents de la dictadura del proletariat. Ben armades i ben proveïdes de municions, aquelles tropes es fonien a poc a poc: finalment no quedaren més que oficials, júnkers i alumnes de les escoles militars per oposar a soldats, pagesos i obrers. Perdent en nombre, perdien igualment en qualitat, de manera que els obrers i els soldats mal armats acabaren per vèncer un enemic que havia estat més nombrós i ben armat. L'entusiasme, la fe en la victòria i el desig d'alliberar-se d'un esclavatge secular, estaven de part del proletariat.

(Fragments de l'obra «Història Popular de la Revolució d'Octubre», de S. A. Piontkovski.)

Pobles en runes. Piles de morts.
Heu-vos ací el fruit de l'aventura
d'uns militars que criden «Arriba
Espanya!»

LA RUSSIA D'HIR I LA D'AVUI

Declaració dels drets del poble treballador i explotat

(Decisió del Congrés Pan-Rus dels Soviets de Diputats Obrers, Soldats, Pagesos i Cosacs.)

I

«1.—La Rússia és proclamada República dels Soviets (Consells) dels Diputats Obrers, Soldats i Pagesos. Tot el poder central i local correspon als Soviets.

«2.—La República dels Soviets de Rússia s'institueix damunt la base de la lliure unió de nacionalitats lliures, en Federació de Repúbliques Soviètiques nacionals.

II

«Assignant-se com a tasques fonamentals la desaparició de tota explotació de l'home per l'home, la completa eliminació de tota divisió de la societat en classes, la total destrucció dels explotadors, la institució d'una organització socialista de la societat i la victòria del socialisme a tots els països, el III Congrés dels Soviets acorda:

«1.—Per tal de socialitzar la terra, la propietat privada de la terra és abolida, i el conjunt d'ella es declara propietat comuna del poble tramesa sense cap indemnització als treballadors, amb la base d'un usdefruit igualitari.

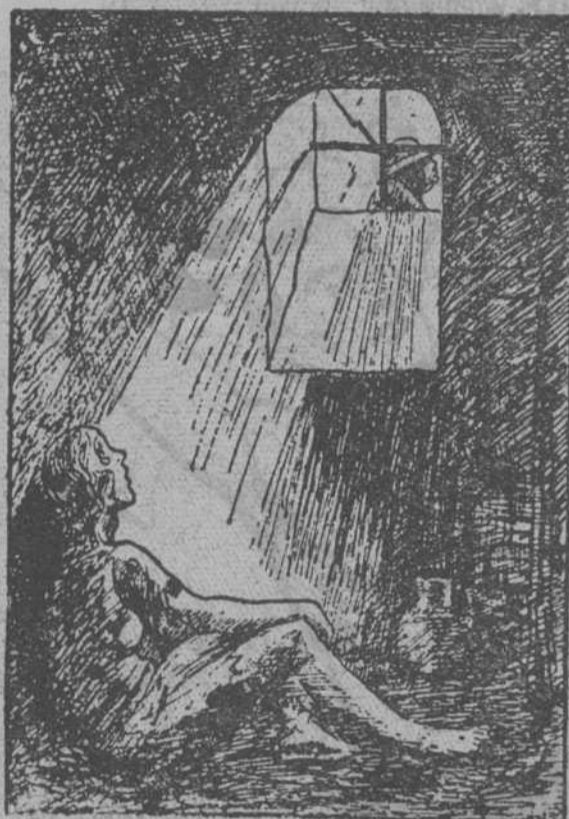
«Els boscos, el subsòl i les aigües d'importància nacional i també tot el bestiar viu o mort, tots els dominis i totes les empreses agrícoles, són declarades patrimoni nacional.

«2.—La llei soviètica del control obrer i el Consell Superior de l'Economia Nacional són confirmats per tal d'assegurar el poder dels treballadors sobre els explotadors, com un primer pas envers el traspàs definitiu de fàbriques, indústries, mines, camins ferrats i altres mitjans de producció i de transport al patrimoni de la república obrera i pagesa dels Soviets.

«El III Congrés dels Soviets considera la llei anul·lant tots els deutes dels governs del Tsar, dels propietaris territorials i de la burgesia, com el primer cop donat al capital bancari i a les finances internacionals; el III Congrés manifesta la seva convicció que el poder dels Soviets avançarà amb pas segur per aquest camí fins a la victòria completa de la insurrecció obrera contra el jou del capital.

«3.—La transformació de totes les banques en propietat de l'Estat obrer i pagès és confirmada com una de les condicions necessàries per l'alliberament de les masses treballadores del jou del capital.

«4.—Es establert el treball obligatori per tal d'alliberar de paràsits la societat i l'organització econòmica.

Les nacionalitats sota el feixisme

«5.—Són decretats l'armament dels treballadors, la formació d'un exèrcit roig socialista d'obriers i pagesos i el desarmament total de les classes posseïdores, per tal d'assegurar la plenitud del poder a les masses treballadores i destruir tota possibilitat de restabliment del poder dels explotadors.

III

«1.—Manifestant la irrevocable decisió d'arrenjar la humanitat de les urpes del capital financer i de l'imperialisme que han inundat la terra de sang per la guerra actual, la més criminal de totes les guerres, el III Congrés dels Soviets s'adhereix sense reserves a la política del poder dels Soviets, política d'anul·lació de tractats secrets, d'organització de la més ampla fraternització dels obrers i pagesos dels exèrcits que es fan la guerra actualment,

d'una pau democràtica entre els pobles, pau sense aneixions ni contribucions, basat en el dret de les nacions a disposar lliurement d'elles mateixes.

«2.—Perseguint els mateixos fins, el III Congrés dels Soviets insisteix sobre la completa ruptura amb la bàrbara política de la civilització burgesa, que fonamenta el benestar dels explotadors d'un petit nombre de nacions privilegiades en l'esclavatge de centenars de milions de treballadors de pobles de l'Àsia, de les colònies en general i dels pobles petits.

«El III Congrés dels Soviets aprova la política del Consell dels Comissaris del Poble que han proclamat la independència total de Finlàndia, ha començat a retirar les tropes russes de Pèrsia i ha declarat Armènia en llibertat de disposar de si mateixa.

IV

«El III Congrés dels Soviets pensa que en el moment actual, en el moment que hi ha entaulada una lluita decisiva dels pobles contra llurs explotadors, aquests darrers no poden tenir entrada a cap organisme del poder. El poder ha d'estar enterament i exclusivament a mans de les masses treballadores i de llur representació amb plens poders, els Soviets de Diputats Obrers, Soldats i Pagesos.

«Aspirant a realitzar la unió veritablement lliure i voluntària, i per tant més completa i més ferma, de les classes treballadores de totes les nacions de Rússia, el III Congrés es limita a determinar els primers principis de la federació de repúbliques soviètiques de Rússia, deixant els obrers i els pagesos de cada nació el dret de decidir ells mateixos en llurs congressos dels Soviets, exercint la plenitud del poder, si ho desitgen, i en quines condicions participar en el govern federal i a les altres institucions federals soviètiques.»

Per la nostra dignitat, per la llibertat dels nostres fills, ens cal guanyar la guerra.

Com triomfà Petrograd ara fa 17 anys

El miracle de la fe i la disciplina

«Amb la mateixa emoció que ara miren Madrid, fa disset anys tot el món mirava la lluita dels obrers de Petrograd i dels regiments roigs contra l'Exèrcit del general tsarista, Yudenitx. La base d'aquest Exèrcit el formaven oficials de la divisió de la guàrdia tsarista. Abans de l'ofensiva, Yudevitx rebé de l'estranger nous tancs i potent artilleria.

Pel setembre, en els mateixos dies, el general blanc Denikin, avançava sobre Moscou. L'Exèrcit de Yudenitx aconseguí donar un cop contra el front del setè Exèrcit Roig que defensava Petrograd, i obrí un gran portell; desvià les seves reserves i avençà enèrgicament contra Petrograd, seguint la línia del ferrocarril de Narva. El proletariat de Petrograd, que acabava de trametre grans forces als fronts Sud i Est, no estava preparat per a deturar aquest cop.

L'avanç dels blancs sobre Petrograd fou molt més impetuós que l'actual avanç del general Franco contra Madrid. El 10 d'octubre, Yudenitx féu avançar les seves forces, i ocupà Gatzina, que es troba al mateix Petrograd. Així, tot l'Exèrcit de Yudenitx s'havia concentrat a les mateixes portes de Petrograd roig. Un complot contrarevolucionari estava preparant-se dintre de Petrograd. A l'Estat Major i a les unitats de l'Exèrcit Roig hi havia nombrosos espies blancs. Totes les temptatives de contraatac de les unitats roges entorn de Petrograd fracassaren. Per la qual cosa estaven fortament desmoralitzades i desorganitzades. La ràdio estrangera ja havia anunciat l'entrada de Yudenitx a Petrograd. Als cercles soviètics començà a sentir-se parlar de l'abandonament de Petrograd per a lluitar fora de la ciutat.

..

Però el 15 d'octubre, el Comitè Central del Partit Comunista rus decidí: «No lliurar Petrograd, retirar el màxim de forces del front Nord per a defensar Petrograd, i acudir en ajut de la ciutat trametent-li certa quantitat de cavalleria». Immediatament el Comitè Central del Partit Indic, que havia de veure els problemes dels fronts des del punt

de vista de la seguretat de Moscou al Sud i Petrograd a l'Oest, Lenin, amb una genial senzillesa descobrí el fons de la tàctica política i militar de l'enemic. «Els generals tsaristes —escriví als obrers i soldats roigs de Petrograd— han rebut una vegada més municions i material de guerra dels capitalistes d'Anglaterra, França i Amèrica, i una vegada més intenta apoderar-se de Petrograd roig amb les seves bandes de fills de terratinents. L'enemic s'esforça a prendre'ns per sorpresa. Té forces més dèbils, àdhuc ínfimes; és fort per la seva rapidesa, per la seva agilitat, pels seus oficials, per la tècnica del seu proveïment i armaments; nosaltres som molt més forts que l'enemic. Camarades: Lluiteu fins a l'última gota de la vostra sang, resistiu en cada pam de terra, sigueu fermes fins al final. La victòria no és llunyana. La victòria serà nostra!»

Els obrers de Petrograd, amb gran energia i entusiasme, feren seves les instruccions del cap. Els obrers de Petrograd, com un sol home, es llançaren damunt l'enemic. Petrograd fou voltat de fortificacions. Als carrers de Petrograd s'aixecaren barricades. Milers d'obers i comunistes reforçaren els regiments roigs. El camarada Stalin, en pocs dies, aconseguí canviar la situació. A les mateixes portes de Petrograd els regiments i destacaments obrers aixecaren una muralla infranquejable davant de Yudenitx. L'avanç dels blancs es deturà. Durant aquest temps, al districte de Kolpino, estació del ferrocarril Petrograd-Moscou (aquesta estació Yudenitx volia ocupar-la igual que ara

Franco vol Aranjuez), es formà un grup de xoc per a donar un cop al flanc de Yudenitx. El 21 d'octubre, aquest grup, junt amb les altres unitats del setè exèrcit, passà a l'ofensiva. Els blancs oferiren ferotge resistència.

Solament el 3 de novembre, lluitant per cada pam de terreny, després d'haver sostingut més d'un contraatac de les unitats especials dels blancs, aconseguí, el grup de xoc roig, ocupar Gatzina; el punt d'amenaça que pesava damunt Petrograd quedava descartat. Però no era solament això el que volien els obrers de Petrograd i de tot el país dels Soviets. Mentre els blancs lluitaven en els mateixos suburbis de Petrograd, treien unitats de forces, l'una darrera l'altra, del seu sector Sud, quan el flanc dret del front roig, llavors manat pel camarada Stalin, preparava també un cop destructor contra Yudenitx. Aquest flanc, en amenaçant columnes, atacà la reraguarda de Yudenitx, i tallà la retirada de les seves forces cap a la frontera d'Estònia. Els blancs ràpidament hagueren de retirar-se. La resta de l'exèrcit de Yudenitx fou desarmada en territori d'Estònia.

Petrograd travessà fa disset anys dies tan alarmants com està travessant avui Madrid. Petrograd triomfà gràcies a la genial direcció del Partit de Lenin i Stalin, per la seva organització, disciplina, voluntat increbantable i fe en la victòria. Malgrat les dures derrotes que havia sofert poc abans, triomfà per la defensa tenaç, unida a l'enèrgica contraofensiva pel flanc i per la reraguarda de l'enemic impúdic, que tenia les mateixes forces i les mateixes febleses que té l'ex-general Franco. Triomfà per l'acció coordinada i justa en els diversos sectors del front.

Així defensà el proletariat de Petrograd la seva ciutat i també liquidà d'una vegada per sempre la banda de generals.

IRENE DE FALCON

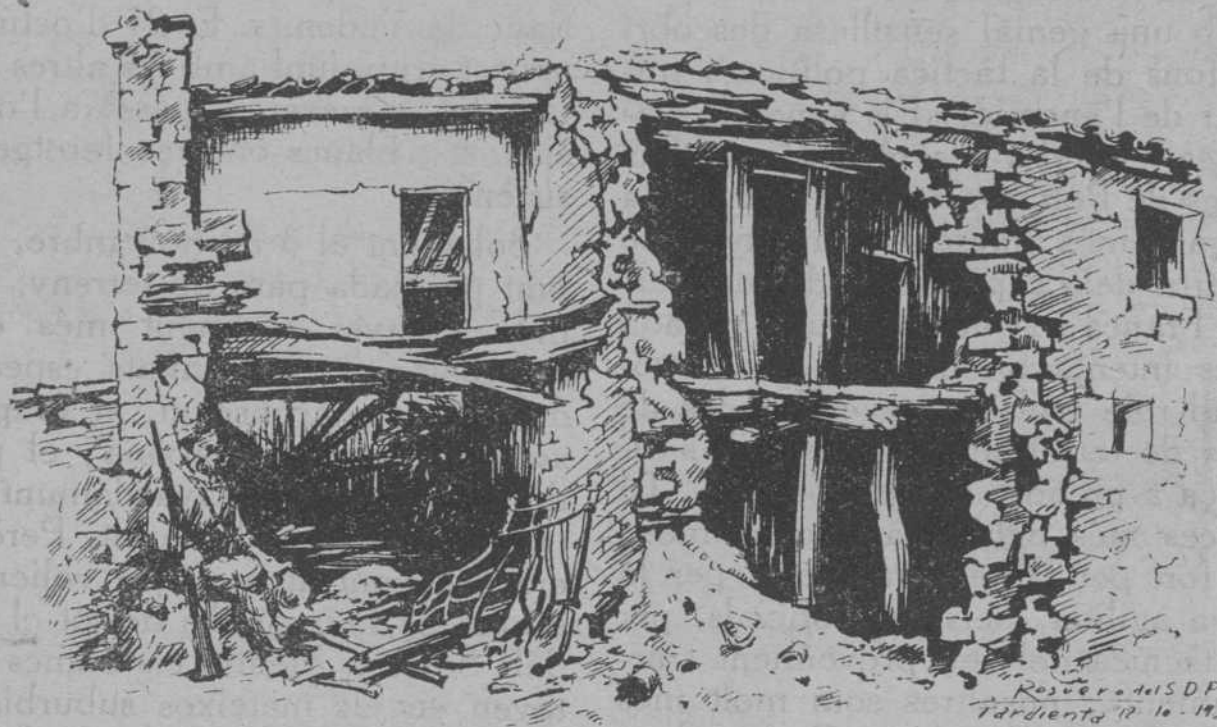
(Publicat a «Izvestia», de Moscou.)

—Es veu que avui no serveix de res, això d'ésser «bizarró» i «pundonoros».

IMPRESSIONS DEL FRONT

Uns dies en les línies avançades

En aquestes runes foren trobats els cadàveres d'una dona i d'un infant

Ja no plou. Ha caigut molta aigua. Els corriols i camins de carro han quedat enfangats, amb un fang enganxós que dificulta els moviments. Posar-se a aixopluc, aquests dies, ha estat una voluptuositat. Però en temps de guerra, l'aigua i el fang són molt poca cosa. I l'espetec dels fusells ho prova.

Passem, amb l'auto, per la dreta carretera. En un costat, un vell esparracat, al qual acompanya un infant, s'han aturat per veure'ns passar. I, els dos, espontàniament, amb els ulls brillants i el somriure als llavis, ens saluden aixecant el puny clos.

El seu gest sembla que vulgui esborrar el record d'opressions passades...

Tardienta. Sostres esbotzats. Parets enderrocades. La visió tràgica i esferidora de la guerra se'ns ofereix als ulls d'una manera obsessionant.

Els rebels canonegen, com en aquest cas, pel sol gust de fer mal, sense cap finalitat estratègica. És el sadisme feixista que actua. I això, el poble no ho oblidarà. Ni ho perdona.

En una casa —baixos i un pis—

hi vivia una pobra dona i el seu infant. Era una casa mísera, aïllada, inofensiva: volaren els avions alemanys i el pilot —ànima d'assassí—hi deixà caure una bomba. Entre les runes, els nostres milicians recolliren els cadàvers de la pobra dona i del seu fillet... I en el lloc del fet hi deixaren unes flors.

Les trinxeres són gairabé confortables. Fins hi ha calefacció, encara que un xic primitiva.

En els moments de calma, els braus milicians treuen paper i tinta i es posen a escriure als seus.

Lletres a la dona, a la promesa, als pares, als fillets. Lletres molt sovint interrompudes pel repiqueteig de les metralladores enemigues o per l'esclat d'un obús impertinent. Lletres sovint escrites en tres tongades o més... Lletres que, en una redacció potser imperfecta, contenen una eloqüència sublim.

No hi manca res a les avançades. Fins hi ha una clínica dental, on el camarada Franco arrenca dents i queixals amb insuperable mestria. Pocs aparells, els imprescindibles. Confort mínim, però cap incomoditat.

I el milicià, en seure darrera la cortina que el separa dels seus companys, ho fa sense recança —aque-

lla por al dentista!— i sabent que unes mans expertes procuraran estalviar-li tot dolor.

En el poble de Las Casas —poble humil, insignificant— els avions facciosos es cobriren de trista glòria. Sense motiu, sense justificació de cap mena, el bombardejaren rabiosament. I en una casa modesta, tota una família innocent, hi trobà la mort, destrocada per la metralla feixista.

—Vengeu-los! —ens diuen els adolorits veïns de Las Casas. Vengeu-los! Són tants els greuges que volen venjar les nostres milícies!

Pompinillos. En una trinxera, confortable, còmoda, uns milicians estan practicant, molt seriosament, una operació misteriosa. M'hi apropo. Estan preparant bombes de mà per als assalts de la matinada. Manipulen els explosius com si es tractés de drogues inofensives. Prudentment, me n'allunyo.

Al fons, la Casa del Francès, lloc des d'on l'enemic ens hostilitza tossudament. Veig l'edifici a uns 600 metres, per entre unes pedres i uns sacs, a tall d'espitllera, des de din-

Les destroces de l'aviació facciosa a Tardienta.

Biblioteca i sala de conferències, a càrrec dels camarades de la F. E. T. E. a Pompinillos.

tre un niu de metralladores, obra perfecta. El niu és espaiós i admirablement dissimulat. El forat per on llença metralla l'aparell, quan canvé és tapat amb una cortina de color de terra. Al servei de la peça hi ha un milicià ros, cepat, de cara infantil. És un formidable tirador...

Els feixistes fa dies cerquen aquest niu, i no el troben. I mentrestant, els seus cauen...

—Us felicito... —li dic.

Danke schöne!... —em respon.

He dormit en un refugi, a Pompinillos. S'hi baixa des de les trinxeres i està a tres metres de fondària. Al front de la porta, una bandera roja, amb les lletres U. G. T. A la paret del fons, un cap de milicià, perfectament esculpturat. Cap a dins, a cobert de tota visita d'inoportuns projectils, les lliteres, A les parets, uns llums d'oli, fets amb llaunes buides de sardines. Hi he dormit bé...

La cultura no és desatesa al front. En les trinxeres que estan a càrrec dels camarades de la F. E. D. E. a Pompinillos, hi ha una Biblioteca —tal com sona— que és, ensems, sala de conferències. Tot subterrani, naturalment. En la biblioteca, no hi manca llibres. En les taules hi ha paper, plomes i tinta. A ran de la paret, seients confortables. I amb orgull he de dir que és, aquest, un dels llocs més freqüentats en els

moments que les metralladores callen.

Una barraca feta de canyissos i de sacs, i de terra. Dues portes, i damunt d'elles, un rètol que diu: «Restaurant La Trinchera. Comidas a la carta».

A dins, una taula parada, plats de llauna, i estris de cuina. I bon humor per damunt de tot.

Des de Pompinillos veig Osca. Un campanar domina la ciutat grisa. Al fons, muntanyes aspres. Abans, la verdor dels camps. Amb uns binocles hom veu els carrers quiets i solitaris, com d'una ciutat morta. De nit, els rebels s'atreveixen més...

Malgrat les pluges i les bales els camperols aragonesos no deixen la feina

Els camperols, a pocs centenars de metres del front, no oblidem les tasques de recollir les collites.

Les màquines de batre fan oir el seu ritme, en competició amb el ritme destructor del canons. Ni les pluges ni les bales no els ha fet abandonar les garbes. I treballant, també contribueixen al triomf...

Hom diu que aviat canviarà tot això d'aspecte. Que ho abandonarem tot per avançar terres d'Aragó endins. Que Osca ja no serà un objectiu sinó un record. Que...

Així sigui.

J. R.

Front de Tardienta.

VISIO JUSTA

Traduïm de André Ribard, secretari del moviment francès contra la guerra i el feixisme:

«En tot moment, el Front Popular francès havia proclamat la seva solidaritat amb l'Espanya democràtica. I malgrat això, en quatre dies, França ha renunciat a una política de quatre segles. França separada d'Àfrica i dels recursos naturals que aqueixa representa; els Pirineus servint d'escenari per a un dels fronts; les Balears permetent a Alemanya el bloqueig de Marsella; Ceuta controlant per a Hitler la Mediterrània, heu-vos ací, el que representaria la victòria de Franco a Madrid. El poble espanyol vençut, i nosaltres amb 40 milions de presoners)»...

L'Ateneu Barcelonès ja és del poble

L'Ateneu és una de les entitats més genuïnament barcelonines i de les que més ha fet per la cultura de la ciutat. Fou la seva principal característica la independència de què sempre donà mostres, mantenint-se en un ambient alhora intel·lectual i familiar, dintre el qual suraren, per damunt dels interessos materials, les idees i els sentiments. Així ha intervingut amb nobles mireres en moltes de les accions socials de Catalunya, senyalant les millors orientacions.

Per la seva presidència, des del 1860 en què es denominà Ateneu Català, fins el 1871 en què prengué el nom que avui conserva, desfilaron Agell, Milà i Fontanals, Anglès, Duran i Bas, i Letamendi entre altres. Posteriorment, presidiren l'Ateneu, Carbó, Sol i Ortega, Angelon, Robert, Tutau, Coroleu i altres personalitats, que per ésser més recents no esmentem. Per la seva directiva hi ha passat eminents juriconsults, estadistes, economistes, arquitectes, metges, artistes, literats i poetes. Homes de ciència i homes d'ideal. A un d'aquests estava reservada la introducció de la llengua catalana en els actes oficials de la corporació Guimerà ho realitzà pel 1895, a despit de la guerra que li feren els centralistes... i els rutinaris. Des d'aleshores no hi ha

a Catalunya cap entitat prestigiosa que no usi el nostre idioma.

L'Ateneu Barcelonès, que no compta amb cap mena de subvenció oficial, pogué, a força de voluntat i bona administració, adquirir edifici propi i reunir una Biblioteca importantíssima, que actualment és de més de cent mil volums.

Avui, aquesta Biblioteca, fins ara reservada als socis, ha estat oberta al poble, per disposició de la Generalitat, la qual, en intervenir l'Ateneu pensa treure-li tot caràcter exclusivista i convertir la vella i prestigiosa entitat en llar cultural dels barcelonins.

Barcelona es bona...

Barcelona havia estat fins el 19 de juliol la meca de tots els desvagats; de tota la Península afluien ciutadans que no sabien fer res més que anar cap a Barcelona a establir-se. Els més no tenien ni on eixoplugar-se. Passejant els seus parracs pels nostres carrers, acabaven demanant almoïna, i l'Ajuntament havia de retornar-los a llur punt d'origen. Quinze dies més tard, tornaven. Amb misèria i tot, Barcelona era bona.

La guerra ha creat a Barcelona un altre conflicte. Ja no són aquells centenars de pobrics els qui vénen a casa nostra. Són a milers; la lluita els ha tret dels seus pobles i, Barcelona, arxiu de cortesia, segons Cervantes, ha obert els braços a a-

quells que, foragitats de les seves llars pels militars traïdors, no saben on deixar-se caure. Bé, molt bé, aquesta magnanimitat que ens acredita davant del món com a poble humanitari. Però... compte amb els qui vénen. La major part d'ells són aptes per a la lluita del davant o del darrera. No els deixem gandulejar pels nostres carrers mentre els ciutadans de Catalunya surten contínuament cap el front. No els mantinguem massa benèvolament perquè fomentarem la vagància; Barcelona seria altre vegada una terra de promissió i els camps de Castella restarien erms.

Ja hem començat a veure pels nostres carrers homes i dones parant la mà. Han fet la seva aparició en moments que tothom té un plat assegurat i un sostre eixoplugador. Són els qui volen viure amb l'esquena dreta i a costelles d'aquesta xicota guapa i corprenedora que es diu Catalunya. Cal, doncs, estar a l'aguait.

JOAN RIERA.

El que el temps ensenya

1914-1936

Milers de catalans, quan la gran guerra, plens de coratge i entusiasme s'allistaren a les fileres de l'exèrcit francès per tal de combatre contra Alemanya. Molts d'ells trobaren la mort en els camps de batalla, en terra estrangera, abraçats a la bandera de França, que per ells simbolitzava el dret i la llibertat.

De tota Espanya rebé França, en aquelles hores angoixoses, l'expressió d'una sincera simpatia. Gràcies a questa amistosa actitud dels espanyols, pogué deixar desguarnida la frontera pirenenca i rebre provisions de tota mena...

Ara, Londres, davant la injustícia revoltant que es cometia amb Espanya, a profit d'Alemanya, França ha restat muda i impassible.

Cal aprofitar els ensenyaments de l'experiència.

Tot per al front. Armes, municions, roba d'abric, menjar. Cal sacrificar-nos per a la victòria.

—I jo que estava acostumat a repartir òsties!

Ona curta

Ha dit Hitler que vol hitleritzar Espanya i el Marroc.

Que vagi amb compte que no el deshitleritzin a ell mateix.

Ja ho saben els aficionats als braus... Lalanda, els germans Bienvenida, Fuentes Bejarano, Ortega i Pepe Amorós («el valiente falangista»), estan al costat dels rebels feixistes.

Que no perdem la memòria, ara.

Ramón Franco, el bútxara més gran que havem conegut, ha anat a sumar-se a les fileres rebels.

No ens podem treure la por del cos, francament!

A la Universitat de Salamanca va resonar, amb motiu de celebrar-hi la festa de la raça, el crit de «Mueran los intelectuales!»

Ens sembla molt natural. Cada cosa al seu lloc.

Aquella desferra llefiscosa que es diu Millan Astray, ha recomanat l'extermini de les races catalana i basca.

Ho comprenem. Tots els lladres demanen l'extermini de la policia.

Els feixistes segueixen pagant els moros amb bitllets alemanys sense curs...

Els feixistes són catòlics apostòlics i romans.

Miguel Maura, la prostituta de la República, ha fugit, com un home, a Sant Joan de Luz...

I allí se'l veu de braçet amb l'Alba, malparlant d'Espanya...

Esperem!

El lligaire Badia Malagrida, en venir el 19 de juliol, va renegar alegrement de Cambó i de Ventosa i es va sumar —és un dir— a la causa de la República. L'home, gràcies a aquest gest tan «lligaire», és veia salvat.

Ara, el Govern l'ha deixat cessant.

Avui, les habilitats, pel que es veu, no serveixen de gran cosa.

A Barcelona hi ha molts ganduls i vividors.

Els professionals del vici, els qui ningú no sap de què viuen, els paràsits de tota mena, han d'ésser obligats a treballar. Si no són valents per agafar un fusell —que molts no ho són— han d'ésser obligats a agafar picot i pala...

Convenen braços a la avantguarda. I no convenen ganduls a la rearguarda...

—Mira quina mentida diu el diari.

—Què diu?

—Que Franco i Queipo de Llana «estan en perfecta intel·ligència».

Correspondència

Manoi. — El guardarem per quan sigui oportú.

Rex. — No farem res. És massa gastat.

J. T. P. — Traspasarem el seu encàrrec al Sindicat.

Miliu. — No fa per al nostre geni.

Pau Pou. — Ens agrada la pensada i l'aprofitarem.

Xarau. — No pot anar ni amb rodes.

M. Llop. — Veurem, veurem. No li diem que si ni que no.

Un de Sants. — I ara, home! Que vol que ens apedreguin!

Roberto. — Apa, «buenas».

Un desesperat. — Té gràcia i poca ortografia. Mirarem d'arranjar-ho.

Ll. C. — Bé, si s'ho ha de prendre així! Vagi fent.

Ros. — No! Ho vol més clar?

Reiet. — Va bé.

Joan C. R. — Sortirà. Passi a veure'ns quan pugui.

ELS FRUITS DE LA REVOLUCIO